
Plagiát a spol.

Plagiát a spol.

Plagiátorství. Jasně a stručně.

Plagiátorství

Každý tuší, co je plagiát. České právo ale pojem nedefinuje. Obecně můžeme říct, že plagiátem je „vedle **úmyslného zcizení cizího díla** a jeho vydávání za své také **nedbalé citování** či neúmyslné opomenutí citace použitého zdroje nebo neodborně provedená práce s původním textem, ať už v podobě nedostatečně provedené parafráze, či kompilace původního textu. Plagiátem lze tedy označit přebírání obsahu (ať již částečného, či úplného) při současném utajování jejich původního tvůrce“¹ (a takhle vypadá citace článku).

Hlavním prohřeškem plagiátorů je tedy úmyslné kopírování cizího díla, které autor prohlašuje za vlastní. Plagiátorem se můžete stát i zcela nevině. Stačí úplně obyčejně zapomenout citaci uvést nebo nedbale uvádět zdroje.

Odhalování plagiátů

S poctivostí nejdál dojdeš, praví přísloví. U psaní seminárních a závěrečných prací to platí dvojnásob. Nejjistější bude, když práci napíšete sami a budete v ní poctivě citovat. Nejenže se něco naučíte, ale vyhnete se následným nepříjemnostem.

Na Univerzitě Karlově jsou od roku 2011 všechny závěrečné práce srovnávány s meziuniverzitní databází Theses.cz. Od roku 2017 se používá také zahraniční program Turnitin. Do projektu Theses je zapojeno 23 z 26 českých vysokých škol. Program porovnává všechny závěrečné práce, kterých je v jeho databázi na 700 tisíc. Odevzdané texty navíc komparuje s dalšími asi 30 miliony dokumentů z celého internetu. Turnitin tuto databázi rozšiřuje i o cizojazyčné materiály. Před konečným odevzdáním diplomky si můžete v SIS nanečisto zkontrolovat, jestli neobsahuje nějaká problematická místa, a před odevzdáním je tak stihnete ještě upravit.

Podobný program funguje také pro seminární práce. Na webu Odevzdej.cz si ji můžete snadno zkontrolovat a ujistit se, že neobsahuje žádná sporná místa. Stejně dobře mohou web využívat také učitelé, kteří díky němu odhalí i zdařilejší plagiáty, jež nepoznají na první pohled.

Tresty za plagiátorství

Plagiátorství je přestupkem proti akademickým mravům, které jste se slibem během imatrikulace zavázali ctít. Vedle ostudy bude mít tento přestupek i vážnější dopady. Případem plagiátorství se bude s největší pravděpodobností zabývat disciplinární komise fakulty.

Tresty za opisování se různí podle závažnosti vašeho prohřešku. Odevzdání bakalářské nebo diplomové práce je podmínkou splnění vysokoškolského studia. Od roku 2016 může rektor vysoké školy na základě prokázaného plagiátorství zahájit řízení, které zneplatní část závěrečné státní zkoušky. Nejhorším důsledkem je zpětné odebrání titulu. Pro úspěšné studium na vysoké škole tedy jednoznačně platí pravidlo: naučte se správně citovat.

Tři kroky ke správnému citování

1. Citační norma

Zjistěte si u svého vedoucího, jakou citační normu máte používat. Nejčastěji užívanou normou je [ČSN ISO 690:2011](http://CSN ISO 690:2011). Pro některé obory je ale typické citovat v tzv. harvardském stylu.

2. Trénujte nanečisto

S citační normou se dobře seznámte. Vytvořte si vlastní vzorové citace pro všechny typy formátů, které budete používat: monografie, odborné články, encyklopedie a slovníky, webové stránky, video a audio záznamy atd.

3. Bud'te pečliví

Citace uvádějte hned, nejlépe do poznámky pod čarou. Nezapomeňte si citovaný zdroj přidat také do seznamu použité literatury.

Prevence

Od roku 2006 musejí být závěrečné práce odevzdávány v elektronické podobě. Od roku 2017 jsou povinně přístupné online. Odevzdáním do SIS automaticky souhlasíte s uveřejněním. Vaše dílo bude zpřístupněno na internetu nehlédě na průběh a výsledek obhajoby, zájemci si budou moci přečíst také posudky.

V mimořádných případech je možné žádat o výjimku z pravidla o uveřejňování prací. V případě, kdy text popisuje nové technologie využitelné v průmyslu, vědě nebo lékařství, může být jeho zveřejnění pozdrženo o tři roky.

Pro zveřejňování závěrečných prací slouží Univerzitě Karlově Digitální repozitář závěrečných prací. Zveřejněny jsou v něm všechny práce odevzdané po únoru 2017. Texty z let 2006–2016 jsou do repozitáře vkládány zpětně. Starších prací se elektronické zveřejňování netýká.

Odevzdané bakalářky a diplomky jsou zároveň trvale uloženy v meziuniverzitním systému Theses.cz, kde slouží jako zdroj pro odhalování dalších plagiátů.

¹Tallová, Lydie. Literární plagiát v kontextu autorského práva a nekalé soutěže. In Acta MUP Právní ochrana duševního vlastnictví. 2015, 6, 2, str. 6. ISSN 1804-6932.